

štovní spořitelna je v takovém případě zmocněncem a zástupcem žalované strany a nikoli zmocněncem žalobcovým, kdy žalobce ani takový způsob placení nenařídil, ani svého konta u spořitelny neměl. Podle toho má tedy placení poštovní spořitelnou po právní stránce též význam, jakoby byl býval bezprostředně platil sám dlužník. Podle toho došlo tedy k placení, když už byl dlužník o postupu zpraven, a tento nemůže se zprostiti odpovědnosti, kterou mu ukládají předpisy §§ 1395 a 1396 obč. zák. o., pokud nedokáže, že po uvědomění o postupu svého zmocněnce ani nemohl již včas zpravit o změněné dispozici, k níž byl podle zmíněných míst zákona povinen. Ze skutkového zjištění nižších soudů plyne, že ministerstvo bylo k odvolání platebního příkazu nejen oprávněno, nýbrž že by k němu bylo bývalo za daných poměrů také bylo mělo tolik času, aby výplatě bylo zabráněno a že v té příčině nějaké opatření ani neučinilo. Musí tedy nésti důsledky placení, jež k jeho příkazu provedl zmocněnec. Takovým placením po uvědomění o postupu původnímu věřiteli nemohla se tedy žalovaná strana zbavit odpovědnosti vůči žalobci jako postupníkovi.

Čís. 15148.

Třebas rozsudek vydaný ve sporu o neplatnosti závěti se týká též odkazovníka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podati žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat.

Proti odkazovníkovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, Rv I 1755/34.)

Podle přednesu žalobkyně ustanovila její matka, zůstavitelka, v posledním pořízení dědici své vnuky Sylvií a Otakara R-ovy, již podali též dědické přihlášky z testamentu. Žalobkyně popírajíc platnost posledního pořízení přihlásila se k pozůstalosti ze zákona, tvrdíc, že jediným dědicem, jenž by ze zákona přicházel v úvahu, je manžel zůstavitelčin Dr. K., jenž byl ustanoven universálním dědicem pro případ, že by se testamentární dědici nedožili 30 roků, jinak mu byl zůstaven prelegát a odkaz. Byvši odkázána na pořad práva, žaluje i Dra K., odůvodňujíc pasivní jeho legitimaci ke sporu tím, že je odkazovníkem pozůstalostního jmění a že také tím je odůvoděno nerozlučné společenství jeho se žalovanými Sylvií a Otakarem R-ovými. Nižší soudy nevyhověly částečným rozsudkem její žalobě, domáhající se výroku, že testament zůstavitelčin je neplatný a že ona jest zákonnou dědičkou zůstavitelčinou k $\frac{3}{4}$ pozůstalostního jmění, pokud žaloba směřovala proti Dr. K-ovi.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jádro sporu je v otázce, zda ohledně spolužalovaného Dr. Viktora K. může býti vydán rozsudek částečný, ačkoliv jde o žalobu o neplatnost

závěti. Při řešení této otázky jest vycházeti z obsahu spisů o projednání pozůstalosti po Amalii K., dle nichž dědické přihlášky podali žalobkyně a první dva žalovaní nezl. Sylvie K.-R. a nezl. Otakar K.-R., kdežto spolužalovaný Dr. K. dědické přihlášky vůbec nepodal. Usnesením ze dne 26. září 1932 byly dědické přihlášky žalobkyně a prvních dvou žalovaných přijaty k soudu. Ježto dědické přihlášky tyto si odporují (žalobkyně podala dědickou přihlášku ze zákona, kdežto první dva žalovaní podali dědické přihlášky ze závěti), byla žalobkyně dle §§ 125 a 126 nesp. pat. se svým dědickým nárokem odkázána na pořad práva. Je zřejmo, že na pořad práva byla poukázána proti dědicům přihlášeným ze závěti, totiž proti nezl. Sylvii K.-R. a nezl. Otakaru K.-R. Spolužalovaný Dr. K. byl v testamentu Amalie K. ze dne 14. května 1928 ustanoven universálním dědicem pro případy v odst. I. blíže uvedené a v odst. II. byl mu zůstaven prelegát a odkaz. Není pochybnosti o tom, že účinek rozsudku v projednávaném sporu o určení neplatnosti závěti vztahoval by se podle povahy sporného právního poměru ke všem společníkům v rozepři (§ 14 c. ř. s.). Aby však mohlo býti posouzeno, zda vůbec lze tohoto zákonného ustanovení stran žalovaného Dr. K. použití, jest především vyřešiti otázku, zda Dr. K. je společníkem v rozepři ostatních dvou spolužalovaných. Podle § 11 c. ř. s. (společenství v rozepři) může mimo případy v jiných zákonech zvláště uvedené (o takový případ v projednávaném sporu nejde) býti několik osob společně žalováno 1. když vzhledem ku předmětu rozepře jsou v právním společenství nebo jsou-li z téhož skutkového a právního důvodu oprávněny nebo zavázány, 2. když jsou předmětem právní rozepře stejnorodé, na podstatně stejnorodém skutkovém a právním důvodu spočívající nároky neb závazky a, je-li spolu příslušnost soudu pro každého jednotlivého žalovaného odůvodněna. Podle toho, co bylo řečeno, byly v předmětné žalobě shrnuty žaloby dvě, a to jednak proti žalovaným nezl. Sylvii K.-R. a nezl. Otakaru K.-R. žaloba podle §§ 125 a 126 nesp. pat., kterou lze podati, i když nejsou dány předpoklady § 228 c. ř. s., jednak žaloba proti Dr. K. Poněvadž žalovaný Dr. K. dosud k pozůstalosti po Amalii K. jako dědic se nepřihlásil, je v pravdě žalován jen jako odkazovník. Jak bylo dovozeno v rozh. čís. 6533 a 11282 Sb. n. s., nemá proti odkazovníkům místa žaloba podle §§ 125 a 126 nesp. pat. a jest proti nim přípustna určovací žaloba toliko za podmínek § 228 c. ř. s. Nezbytnou náležitostí obecné žaloby určovací jest však, že žalobce má nutkový právní zájem na určení. Tato náležitost nutkového právního zájmu jest nezbytnou součástí právního důvodu žaloby, a to v tom smyslu, že otázku, zda žalobce má nutkový právní zájem na určení, nutno zkoumati z moci úřadu před ostatními náležitostmi v § 228 c. ř. s. vytknutými. Dle toho není tu vzhledem k předmětu rozepře žádné právní společenství mezi žalovanými a není tu ani totožnost skutkového a právního důvodu (§ 11 čís. 1 c. ř. s.). Není tu však ani stejnorodosti skutkového a právního důvodu po rozumu § 11 čís. 2 c. ř. s. O takové stejnorodosti bylo by lze mluvit jen tehdy, jestli skutečnosti, z nichž nárok neb závazek vyplývá, jsou si tak podobné, že jest možno připustiti, aby tyto skutkové okolnosti byly při jednání ohledně všech společníků ve sporu společně hodnoceny (Neu-

mann, Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen 1927 I., str. 438, a Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního I., str. 167, kde jsou uvedeny některé příklady t, zv. nevlastního společenství ve sporu). V daném případě nelze však skutkové okolnosti shrnuté do jedné žaloby hodnotiti společně stran všech spolužalovaných. Naopak u spolužalovaného Dr. K. nutno se napřed samostatně, naprosto nezávisle na skutkových okolnostech, na nichž je vybudována žaloba proti ostatním dvěma žalovaným, vypořádati s otázkou, zda je tu dán nutkavý právní zájem ve smyslu § 228 c. ř. s. V této příčině jest společné hodnocení žalobního důvodu ohledně všech žalovaných nemožné. Uvedená zvláštní základní náležitost § 228 c. ř. s. vtiskuje žalobnímu nároku, pokud čelí proti žalovanému Dr. K-ovi, ráz tak osobitý, že nelze říci, že žalobní nároky proti první žalované a druhému žalovanému jsou stejnorodé se žalobním nárokem proti Dru K. Následkem toho nemohl Dr. K. býti společně s nezl. Sylvou K.-R. a s nezl. Otakarem K.-R. žalován jako společník v rozepři, poněvadž tu nejsou předpoklady žádného z případů v § 11 c. ř. s. uvedených. Nemohl-li však jako společník rozepře býti žalován, není společníkem rozepře ani s hlediska § 14 c. ř. s. Za tohoto stavu nebylo závady, aby, dozrál-li žalobní nárok ke konečnému rozhodnutí stran žalovaného Dr. K., byl ohledně toho žalovaného vynesena částečný rozsudek dle § 391 odst. 1 c. ř. s.

Čís. 15149.

Zemřela-li za rozepře strana zastoupená advokátem a nepřihlásil-li se nikdo k pozůstalosti po zůstaviteli za dědice, není opatrovník, zřízený k hájení práv pozůstalosti, oprávněn podati opravný prostředek proti rozsudku.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, R II 332/35.)

Žalovaný Josef B. zemřel za sporu, v němž je předepsáno nucené zastupování advokátem. Proti rozsudku, jímž uznáno podle žaloby, bylo podáno odvolání žalovanou stranou »Josefem B., správně pozůstalostí po zemř. Josefu B., zast. kurátorem Jaroslavem B., právně zast. Drem K. H.« a v něm bylo uvedeno, že dědici žalovaného nezl. Anastazie D., Marie S., Jiří a Jaroslav B. navrhuji, aby byl jmenován kurátorem k hájení práv pozůstalosti a k zastoupení v tomto sporu Jaroslav B. Plná moc Dra H. byla podepsána všemi těmito osobami. Okresní soud ustanovil Jaroslava B. opatrovníkem k hájení práv pozůstalosti po zemř. Josefu B. a zmocnil ho k vedení sporu a podané odvolání schválil pozůstalostně ohledně zemř. Josefa B. Žalobce v odvolacím sdělení navrhl zamítnutí odvolání, uváděje zejména, že Jaroslav B. není oprávněn jako kurátor podati odvolání, neboť osoby vyznačené jako dědici nejsou oprávněny činiti návrh na zřízení opatrovníka pozůstalosti a Jaroslav B. nemohl proto ani býti zřízen opatrovníkem. Po Josefu B. pozůstalost se neprojednávala, ježto nebylo jmění, a žádný dědic se k pozůstalosti nepřihlásil. O d v o l a c í s o u d odmítl odvolání. D ů v o d y: V řízení pozů-